

การพัฒนาทักษะด้านการตรวจรักษาโรคเบื้องต้นและหัตถการในศูนย์แพทย์ชุมชน

หลักการ แนวคิด

การเรียนการสอนของหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต โครงการจัดตั้งวิทยาเขตอำนาจเจริญ มหาวิทยาลัยมหิดล ตามหลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้นักศึกษามีรายวิชาฝึกปฏิบัติงานในชุมชน จำนวน ๒ วิชา ซึ่งจากผลการประเมินความคาดหวังต่อหลักสูตรจากแหล่งฝึกปฏิบัติงาน หรือผู้ใช้บัณฑิตในอนาคต พบว่านักศึกษาได้เรียนรู้ภาคปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลและการทำหัตถการน้อยเกินไป

ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติวิชาชีพสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๕๖ ในเรื่องการเรียนรู้ภาคปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจวินิจฉัยและรักษาโรคเบื้องต้น จึงได้มีการจัดการเรียนการสอนนอกห้องเรียน เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้แบบ active learning โดยเน้นการฝึกปฏิบัติมากขึ้น หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต โครงการจัดตั้งวิทยาเขตอำนาจเจริญ มหาวิทยาลัยมหิดลจึงจัดให้มีการส่งเสริมประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติการตรวจรักษาโรคเบื้องต้นและหัตถการ ณ ศูนย์แพทย์ชุมชนและศูนย์สุขภาพชุมชน สังกัดโรงพยาบาลอำนาจเจริญ

รูปแบบการดำเนินการ

๑. ประชุมชี้แจง แนวทางการฝึกทักษะด้านการตรวจรักษาโรคเบื้องต้นและหัตถการ และทบทวนความรู้เกี่ยวกับหัตถการในหน่วยบริการปฐมภูมิ

๒. จัดกลุ่มในการฝึกปฏิบัติการตรวจรักษาโรคเบื้องต้นและหัตถการในศูนย์แพทย์ชุมชน โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่ม

ชั้นปีที่ ๔ กลุ่มละ ๒ คน

ชั้นปีที่ ๓ กลุ่มละ ๓ คน

๓. จัดตารางเวรฝึกปฏิบัติการตรวจรักษาโรคเบื้องต้นและหัตถการในศูนย์แพทย์ชุมชน รวม ๑๕ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๖ วัน วันละ ๑ กลุ่ม ทั้งนี้ต้องลงเวลาในการฝึกปฏิบัติงานทุกครั้ง

วันจันทร์-ศุกร์ ตั้งแต่ ๑๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น.

วันเสาร์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น.

๔. กิจกรรม Pot Luck ถอดบทเรียนร่วมกัน ระหว่างนักศึกษา อาจารย์ประจำหลักสูตร และเจ้าหน้าที่จาก รพ.สต. ภายหลังจากสิ้นสุดการฝึก

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเตรียมความพร้อมแก่นักศึกษาระดับชั้นปีที่ ๓ ในด้านทักษะการตรวจรักษาโรคเบื้องต้นและหัตถการ
๒. เพื่อปรับทัศนคติต่อวิชาชีพสาธารณสุขแก่นักศึกษา

ระยะเวลา

ระหว่างเดือน กันยายน-พฤศจิกายน

สถานที่ฝึก

ศูนย์แพทย์ชุมชน ในสังกัดโรงพยาบาลอำนาจเจริญ ได้แก่ ศูนย์แพทย์โนนหนามแท่ง ศูนย์สุขภาพชุมชนเมืองอำนาจเจริญ ศูนย์สุขภาพชุมชนโคกจ๊กจั่น

ถอดบทเรียนการดำเนินงานปี ๒๕๕๙

จากการดำเนินการในปีการศึกษา ๒๕๕๙ เป็นปีแรก โดยขึ้นเวทีศูนย์แพทย์โนนหนามแท่ง ประกอบด้วย ทีมร่วมฝึก ปี ๔ จำนวน ๒ คน และปี ๓ จำนวน ๓-๔ คน ต่อทีม ฝึกปฏิบัติงานในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน และในวันเสาร์ โดยหมุนเวียนตารางเวรให้ทุกกลุ่ม ได้ไปในวันต่างๆ ของสัปดาห์ เพื่อให้ทุกกลุ่ม ได้มีโอกาสเรียนรู้ลักษณะการมารับบริการของประชาชน ในแต่ละวันที่แตกต่างกันออกไป จากการขึ้นเวทีฝึกปฏิบัติ

๑. การฝึกปฏิบัติงาน ช่วยสะท้อนให้เราทราบว่า เนื้อหาวิชาการที่ได้รับจากห้องเรียน ถึงแม้จะตั้งใจเรียนเต็มที่ แต่เมื่อถึงเวลาต้องปฏิบัติจริง พบว่า ไม่สามารถจดจำ นำมาใช้ในการปฏิบัติได้จริง ดังนั้น การฝึกทักษะด้านการตรวจรักษาโรคเบื้องต้นและหัตถการในศูนย์แพทย์ชุมชน ทำให้ได้บททวนบทเรียน ได้ฝึกปฏิบัติจริง ช่วยให้จดจำนำไปใช้ได้อย่างแท้จริง

๒. การได้ไปฝึกปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านสุขภาพจริง ทำให้มองเห็นวิถีชีวิตจริงของชาวบ้าน ผู้มารับบริการ เห็นพฤติกรรม เข้าใจวิถีคิดของประชาชน ซึ่งมีทั้งที่สอดคล้องกับวิถีสุขภาพ และเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้สุขภาพเสื่อม การเจ็บป่วยร้ายแรง หรือมีภาวะแทรกซ้อน

๓. ได้เข้าใจความเป็นมืออาชีพของบุคลากรที่ปฏิบัติงานใน รพ.สต. ไม่ว่าจะเป็นวิชาชีพใด ทั้ง ผอ.รพ.สต. พี่พยาบาล พี่นักเทคนิคการสัตวแพทย์ พี่เจ้าหน้าที่ทันตฯ หรือนักวิชาการสาธารณสุขซึ่งเป็นตำแหน่งที่นักศึกษาหลักสูตรนี้จะจบไปทำงาน ทุกคนต้องสามารถทำงานได้รอบด้าน แบบบูรณาการ และเป็นองค์กรรวม ดังนั้น งานทุกอย่าง ทุกด้านต้องแม่นยำ ทำได้ ไม่เกี่ยงงาน และไม่ทิ้งคนไข้

๔. เสียงสะท้อนจากอาจารย์พี่เลี้ยง ที่สำคัญ อาจารย์มองว่า นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยมหิดล มีความเป็นนักวิชาการสูง และมีองค์ความรู้ที่สามารถแลกเปลี่ยนกับอาจารย์พี่เลี้ยงได้ค่อนข้างดี จะมีเพียงด้านหัตถการ ที่ยังต้องพัฒนาทักษะเพิ่ม ซึ่งสอดคล้องกับที่น่านักศึกษามาฝึกทักษะในครั้งนี้

